

Література:

1. Сидор І. П. Власні і закріплені доходи місцевих бюджетів: проблеми формування та резерви зростання. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2014. № 3. С. 20–29.
2. Бюджетний кодекс України: Закон України від 08.07.2010 № 2456-VI. Дата оновлення: 11.10.2018. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата звернення: 28.10.2018).
3. Звіти про виконання бюджету Лановецького району за 2015-2017 рр.
4. Письменний В. В. Податкова система України: сучасний стан і шляхи реформування. *Інноваційна економіка*. 2017. С. 41–45.
5. Тулай О. І. Державні фінанси і сталий людський розвиток: концептуальні домінанти та діалектична єдність: монографія. Тернопіль : ТНЕУ, 2016. 416 с.

Книш (Захарків) Тетяна Михайлівна

ст. гр. ФЗм-21, ТНЕУ

Науковий керівник - д.е.н., професор Кізіма Т.О.

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГАЛУЗІ КУЛЬТУРИ І МИСТЕЦТВА

Галузь культури і мистецтва об'єднує різні види діяльності та організації, які надають послуги населенню і вирізняються великою неоднорідністю за своїм комерційним потенціалом. Відтак ринкова рівновага між попитом і пропозицією на культурно-мистецькі блага формується державою за допомогою виваженої фінансової політики насамперед у контексті розвитку джерел фінансового забезпечення галузі.

Розвиток культури і мистецтва в Україні сьогодні значною мірою гальмується обмеженістю фінансових ресурсів та низькою ефективністю їх використання. Існуючі форми і методи бюджетного фінансування не в змозі повноцінно забезпечувати функціонування закладів культури і мистецтва. Водночас в Україні відсутні дієві державні механізми стимулювання спонсорства і меценатства. Відтак розвиток галузі можливий лише за умов достатнього ресурсного забезпечення шляхом формування оптимальної організації фінансових відносин.

Дослідженню поняття «фінансове забезпечення» присвячено чимало наукових праць як зарубіжних, так і вітчизняних вчених. Проте єдиного підходу щодо його визначення серед науковців, на жаль, немає. Думки учених розходяться насамперед при виокремленні елементів і форм фінансового забезпечення.

Найбільш узагальнено фінансове забезпечення трактується як формування цільових грошових фондів у достатньому розмірі та їх ефективне використання [1]. При цьому автори виділяють п'ять основних елементів фінансового забезпечення, а саме: самофінансування; кредитування; бюджетне фінансування; оренда; інвестування. Колектив авторів на чолі з В. Федосовим вважає, що фінансове забезпечення – це структурна підсистема фінансово-кредитного механізму, система джерел і форм фінансування розвитку економічної та соціальної сфер суспільства. Воно здійснюється в трьох формах: самофінансування, кредитування, бюджетне фінансування [2, с. 133].

Необхідно зазначити, що у діяльності бюджетних установ (до яких належать і установи культури та мистецтва) найчастіше поєднуються такі форми фінансового забезпечення: бюджетне фінансування, самофінансування, благодійництво та спонсорство. Проте традиційно найвагомим джерелом фінансового забезпечення бюджетних установ є кошти державного та місцевих бюджетів, тоді як кошти, отримані з інших джерел, – це лише додатковий фінансовий ресурс. Тому основною формою фінансового забезпечення бюджетних установ є саме бюджетне фінансування.

Функціонування механізму бюджетного фінансування пов'язане з використанням його різних форм і методів. У вітчизняній фінансовій літературі виділяють такі форми бюджетного фінансування:

1) бюджетні інвестиції, які можуть здійснюватись у вигляді фінансування капітальних вкладень, проектного фінансування конкретного інвестиційного проекту та придбання частки акцій чи прав участі в управлінні підприємством;

2) бюджетні кредити – це надання коштів з бюджету суб'єктам підприємства на поворотній і платній основі; вони відрізняються від банківських кредитів дещо нижчим рівнем процентних ставок і більш пільговими умовами;

3) кошторисне фінансування, яке означає виділення бюджетних асигнувань на основі спеціального планово-фінансового документу – кошторису, визначає у безповоротному і безоплатному порядку обсяги

коштів на фінансування певних об'єктів (програм, заходів) з визначенням їх цільового призначення і розподілом за окремими періодами фінансування;

4) державні трансферти – це невідплатні й безповоротні платежі з бюджету юридичним і фізичним особам, які не призначені для придбання товарів чи послуг, надання кредиту або на виплату непогашеного боргу [3, с. 100].

Основною і найпоширенішою формою бюджетного забезпечення є, безумовно, кошторисне фінансування, що полягає у виділенні бюджетних коштів установам соціально-культурної сфери, оборони й управління в межах їхніх кошторисів доходів і видатків.

Рис. 1. Систематизація джерел фінансового забезпечення закладів культури і мистецтва [4, с. 400]

Як бачимо, основні джерела фінансового забезпечення закладів культури і мистецтва в Україні зображено на рис. 1.

Необхідно зазначити, що при дослідженні фінансового забезпечення галузі культури і мистецтва доцільно розмежувати традиційні заклади культури (безпосередньо ті, що належать до галузі культури і мистецтва згідно бюджетного законодавства) та культурні індустрії, метою діяльності яких є отримання прибутку за допомогою використання культурного потенціалу.

Оскільки діяльність потужних культурних індустрій в Україні практично відсутня, а успадкована ще з радянських часів мережа закладів культури не може ефективно працювати, зважаючи на існуючі фінансові проблеми, все це вимагає конкретних дій з боку держави у напрямку стабілізації ситуації у цій важливій сфері фінансових відносин.

Література:

1. Фінанси: підручник / за ред. С. І. Юрія., В. М. Федосова. К.: Знання, 2012. 687 с.
2. Бюджетний менеджмент : підручник [В. Федосов, В. Опарін, Л. Сафонова та ін.] / За заг. ред. В. Федосова. К.: КНЕУ, 2004. 864 с.
3. Ткачук Н. М., Кравчук В. О. Фінансування бюджетних установ: теоретична сутність, форми і методи. Наука і економіка. 2010. № 2 (18). С. 99-105.
4. Крупка А. Я. Напрями модернізації системи фінансового забезпечення закладів культури і мистецтва. Науковий вісник НЛТУ України. 2014. Вип. 24.8. С. 396-402.

Крамар Наталія Ігорівна, Дмитрук Олена Василівна

ст. гр. Ф – 41

Науковий керівник – к.е.н., доцент Гупаловська М.Б.

ОРГАНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО ФІНАНСОВОГО КОНТРОЛЮ УКРАЇНИ ТА ПОЛЬЩІ

Державний фінансовий контроль є важливою складовою частиною контролю будь-якої держави, оскільки він забезпечує своєчасність і точність фінансового планування, наповнення доходної частини бюджетів, розподіл, перерозподіл коштів та їх законне, ефективне, цільове використання. Він спрямований на забезпечення економічної обґрунтованості використання фінансових ресурсів у державі, попередження і виявлення фінансових порушень.